

किंलोककदंबद्वंद्वं स्त्रियां लोकोत्तमना ॥ अयच्छ्रुत्वा र्वावेतीतत्र विनयावनतस्थिता ॥ २ ॥ कथं
यत्रिंशद्विंशत्यंशं च ॥ अतश्चुतानि मे महोदव व्रतानि तेषां यत्प्रसादात् ॥ ३ ॥ दानधर्मा
एते कानि तीर्थयात्रासहस्रसः ॥ नास्ति मे त्रिंशत्पुत्री तां संशयं च ॥ ४ ॥ अ
यं सर्वव्रतानां तु भुक्तिमुक्तिप्रसाधनं ॥ तदहं श्रोतुमिच्छामि तव सान्निध्यकारणम् ॥ ५ ॥ अ
हं शबरं नुवाच ॥ आण्डेदविषयशुद्धव्रतानां भुक्तमं व्रतं ॥ यत्र नृस्यं विदार्या तैरहं स्पर्क
ययामि ते ॥ ६ ॥ आद्यकाले नयो मध्ये कुक्ष्यपदे च तु दसी ॥ शिवरात्रि शुसांशे च ॥ ७ ॥
यशफलप्रदा ॥ ८ ॥ दानयज्ञे स्नयो यज्ञे रम्ये च ब्रह्मदक्षिणे ॥ शिवरात्रि समं नास्ति कुत
यज्ञसहस्रकं ॥ ९ ॥ ते ते यमपुत्रीया त्रैयेः कृतामावतुर्दसी ॥ भुक्तिमुक्तिप्रदा ह्येषा स
ति सत्पुंवदामि ते ॥ १० ॥ अत्रैदं नुवाच ॥ कथं यमपुत्री देवयारिभ्यश्च ॥ शिवं च जेतुं ॥
दोषं च माभाति ॥ अतः पुं कुतुमप्रभो ॥ ११ ॥ ईश्वर उवाच ॥ कश्चिदासीत्युदादि विनि
रोजी बबालकः ॥ पृच्छन्तं देवाः दासी च भूषणं स्मन्नभारणम् ॥ १२ ॥ जीवद्वा त भवे मासेः कुतु

चर्मा रपां तं कः ॥ यी न दे हो ध तु व्या णि बं दू गे धां गु लि पुं वा ॥ ११ ॥ स ज ग भ न नं द्यो रं सि
 द्य त मा कु ॥ १॥ कु दु व या ल ना र्थं वे मां स् रु द रा त त्प र ॥ १३ ॥ जि रे द त व नं ग त्वा स र्वो दि श इ
 तः ॥ ध रं च य द मा र्ग व स य र प न्ग यो जि तं ॥ १४ ॥ इ त स्त त अ द्वा त व न्म न्म अ ग मि षे न्म
 सः ॥ व नं च य र्व तो द्वा न्म यो र्धं वि च चार ह ॥ १५ ॥ न प्र प्रा स स्म य गं धे न न शं पि न्म ग डा त र्धं
 म भु ध र्व क स्ता व द्या व द तं ग तो र दिः ॥ १६ ॥ जी व द्वा न्म म ना अ धा नि रा स त्वं ज ग मि त् ॥ इ द रं च
 दि ना या ये त डा गं स्तु म नो ह रं ॥ १७ ॥ चि त्त या मा स तं दृ द्वा त डा गं स लि ला र्थि नां ॥ क रि य
 स र्वे यो जी वा नां द्यो त नं अ वं ॥ १८ ॥ त तो ज ल स मा स न्नं त ती रे जा ल म ग्र तः ॥ आ त ह्य य
 रो दा त्म नो गु णि का र तं ॥ १९ ॥ जा ल म ध्ये मा हा तिं ग नि ष्ठ ते ना दि स भ व ॥ वि त्ख व ह्ने म ह्नि
 आ ल म ध्ये वा व स्थि तः ॥ २० ॥ नु र वा य स्था नि य णा नि ते ना दा या त्म रो ध ने ॥ दि ष्ठा नि दि शो भा
 ग न्य म तं लिं ग म र्द्ध नि ॥ २१ ॥ द र्श ना ग शो स्थि ता न्य व ध म्ने र्जो ल जैः स ह ॥ ते र स्त य या तं क
 ती र्णो वा व ज्ज न्म स मु द्र चं ॥ २२ ॥ न द्र स्तां न च रं वे ह्म यो न दे वो द्वा व रा डा प ॥ स्तु क तं डुः क ते वा
 य व लो द्वा न नी य ते ॥ २३ ॥ न दि वा भो ज न ता स्य ह्वा मि व लु ध र्च न स ॥ नि री क्ष मा रा स्य व न
 नि द्वा नि र्गं शं स मा ग ता ॥ २४ ॥ ए व ग त स्म ये न रा र प रा त्रे स्तु द्र ह रं ग तः ॥ इ ती ये अ ह रं का चि द

गताहरिणिज्जले॥२५॥ शोभनानृत्यस्येवज्जंतीत्वय्युरोगति॥ बीजमाणादिरास्सर्वोचो
 ल्कुल्लेनयनोज्जला॥२६॥ तुध्वकेनपिसादृष्टाद्यायात्तीसल्लिखार्थिनी॥ तामालोक्यशर
 द्योरसमृद्धत्रसकामुंके॥२७॥ एतस्मिन्नंतरेदृष्टोत्पुध्वकोमृगाकंतया॥ वायेसकतसंथा
 नरशरस्सूर्यदवापर॥२८॥ तुध्वकोयमितिज्ञात्वासातीववकिताप्रभवत॥ कालवन्नत्रति
 कृत्वा जगादायत्तुध्वकंपर॥ स्थिरोभवमहाव्याधनयातव्यश्चुरोमयि॥ त्रिंशोससिकि
 मर्थमाकथयस्वंतदद्यमे॥ ३१॥ व्याधउवाच॥ कुटुंबः पीड्यतेस्माकंदुःखासमग्रान्तमातद
 ससरेवमयायोष्योजीवानोमोसहरणात्॥३२॥ धाम्यंनान्तिगृहेत्स्माकंतेनाहंत्वाप्रहृषि
 तै॥ तयास्सरुवचोदेविकुर्वीलोमृगाकंजया॥३३॥ भुक्तोसोयातकेद्यौरैर्लिगाच्चोतंकृतेस्मि
 अशानेनकृतं दुष्पतेनव्याधेनयान्ति॥३४॥ आश्रयंहरिणीवात्वालुष्टकस्यतदल
 वत्॥ सोवदंतामिमेवारीकुतस्तैर्नृश्वुर्द्यर॥३५॥ मयातिनिरुताजीवीवहिवःशुचि
 वीनले॥ नदृष्टेतादृशीमायापुनरावनवसिनो॥३६॥ कस्मिन्चरोन्वमुत्पन्नो कुत
 आगम्यतेत्वया॥ कथंयोगिभवद्वचिममकौस्तुहलमरुत॥३७॥ हरिणपुत्रविविध
 एतुध्वकवत्तीतंकथयमिमतवपुनतः॥ पूवमासमहंस्वर्गेदेभाख्यातासवाक्यरः॥३८॥

अत्यन्तं तय ता बाष्पासौ भाग्यमदमो हितः । सौभाग्यमदयुक्तो न्योदानवो मदनवर्तिः ॥ १८ ॥
 मम भक्तो हिरण्यपारव्योच्यो ममि तं च मम यते । जीवितं मे हृती रं स्यादं भयाच्चातुहासि ॥ १९ ॥
 तेन सार्द्धं वदुर्न रथो भुक्त्वा भोगान्पय्ये पितान् । एकस्मिन् दिवसे व्याधं क्रीडत्यमलं च
 मसु ॥ २० ॥ प्रवृत्तं प्रोक्षन् ॥ दिव्यं शंकरं स्थाप्य नयतः । गच्छामि यावत्तत्रादुता बभ्रुवो
 दत्तमं ॥ २१ ॥ कथं गेता मिरभे त्वं कुत्र केन च वारिता । किं वासो नागपगव एणामभिसाम
 मभे दिरे ॥ २२ ॥ कथं प्रस्य प्रथने नयथा शायं ददा मिते । मया तिभी तया शायं दत्तु
 कं शंकराग्रतः ॥ २३ ॥ अहं देव जगन्नाथ शायानुग्रहकारकः । अस्ति तत्रानलप्रा
 तो दा नवो मदनगर्वितः ॥ २४ ॥ तेन सार्द्धं द्विरं कालं क्रीडितं तस्य मंदिरे । तस्य भोग
 विलासाहं नो शि तौ देव दर्शनं ॥ २५ ॥ कनु तेनागतम्यो दुष्कृष्टं मंदिरे कारकं । तस्यास्त
 इव यं सुखा शान्तासा शंकर एव ॥ २६ ॥ हिरण्यपारव्यो भवत्वणेन शिणी स्वभे भविष्यसि ।
 भवितान्यास्यने तेन यावदं निर्देशं काले ॥ २७ ॥ इदं शायं दत्तु मद्रत्वं दुःखिता लुभ
 नि ॥ २८ ॥ ममि कालपुरात्वं देयुर्वज्रं मम रिरव्यासि ॥ २९ ॥ तस्मिन् काले यमोऽस्मिन्
 मशायं कुरु विख्याति । अतश्च शंकर शायनं चागत । तमस्तीतले ॥ ३० ॥ इति पयस्थानि भ्रमं तया

पित्रदत्तं सुखं लोभमया ॥ अहं वैदुःखितव्याधः सपत्र्यास्त्री वृजल्यने ॥ १७ ॥ नास्ति मे तदध
 र्मस्य ॥ अथैव तं चाल्पमास्ति मे ॥ आद्ययति भागनी मेन्यानु लंपालु सुलुध्वक ॥ १८ ॥ समर्थो द्र
 व्यस्य लोभो मुरक्ते न भूरितो व्याधः ॥ मामृगी घटि नाद्य ॥ निव्वं चरास्य त्ययातिता ॥ १९ ॥ तदा
 मिवैकैव वदोपाद्य ममाग्रतः ॥ मग्नं पुव्वाच ॥ विद्रोभत्वावयो व्याधः ॥ द्विद्याक्षीनः प्रज
 तः ॥ २० ॥ अथाप्यस्य संद्वारहितः ॥ सत्यशौचविबर्जितः ॥ तस्य पापेन लिप्यामियादिना व्या
 रितं सामृगी ॥ २१ ॥ क्षुन्नानिददतो योन्यः कुमतिः ॥ सन्ननिबोरयेत् ॥ तस्य पापेन लिप्यामिचरिना
 जागमिष्यति ॥ २२ ॥ एवद्वयं गुह्यव्ययो हरे च वसुधरां ॥ तस्य पापेन लिप्साहं भवेद्य व्याधस
 तम ॥ २३ ॥ दीपेन ज्वालयै द्वीपं यो दुर्नृदा लयेत्पदं ॥ भर्तारं स्त्वाभि नं हन्याद्वा ॥ लमात्मानमेव ॥ २४ ॥
 पुराणदानवै दानां अवागेन विवर्जितः ॥ क्षोत्रियस्तस्य पापेन लिप्साहं व्याधस्तम ॥ २५ ॥
 धनं तद्वैवः ॥ कुत्सामुक्ता सरहृदिणी ततः ॥ जलं यीत्वा जगामाथ सामृगी ॥ निजमाश्रमं ॥ २६ ॥
 आश्रितो बित्त्व वदं सकुर्वारो गुप्तिमात्मनः ॥ शिवं शिवं तदा बुव्याय न जाग्रद्वृजि
 तवार्हं ॥ २७ ॥ नानि तद्वित्त्व पत्राणि मार्गशोधनतत्परः ॥ सर्वपापप्रणशे भूधाता
 नि शिवमस्तु वै ॥ २८ ॥ यावद्वैव क्षेप्तं ते लोभ्यता बह्वृष्टा पुरासरवी ॥ इत्युक्त्वा सागतानसमा

द्वितीयाद्यागतातदा॥६२॥ शरं सं द्धानुमारध्वः कालत्रयसमन्तरं॥ मृग्युवाच॥ धनुर्द्धरमहा
 व्याधसर्वजीवविनासक॥६३॥ एकं मे भवन्ते देहि यत्रान्मोत्वां न्रियातय॥ भगिनी मे समाप्रो
 कते मां गणैसागता॥६४॥ क्रोधो गता बद्धव्या धर्मस्य कथं मत्परः॥ व्याध उवाच॥ मर्त्यतया प्र
 दत्तोऽन्व शयेशः प्रत्यप्यावहैः॥६५॥ मत्पतद्वचनं श्रोतममो हन्त्यां न्रियातये॥ मृग्युवाच॥ स्थ
 रो भवमहाबाहो मामां व्याध न्नियतया मम भक्तोऽस्युयी नां गोमांस शोणित दूषितः॥ जलपाना
 र्थं मे ते नमो गणैवागमिष्यति॥६७॥ प्रतिज्ञां च कृतवती यूवां तं वानुद्धेः॥ पणौ॥ मं ग्रे मे स्थापि
 नं त्यक्तं गच्छता यदद्वं भवेत्॥६८॥ कृतद्वानां च यत्पापं गङ्गा नामात्मद्वानां॥ तेन यद्य
 नक्षिण्यामिद्यदि नाव्याति मे यति॥६९॥ व्याधे न तद्वचः॥ कुत्वा मुक्तोऽस्य हृदये गीततः॥ जलं
 यीत्वा बंगो माथ सा सग्री निद्रामाश्रमे॥७०॥ जाग्रता सर्वथा रात्रौ विवृतां विवृता ततः॥ किं ग
 तं न कुत ते न पुनरज्ञानतस्तदा॥७१॥ एतस्मिन्नन्तरे देवि समायातो मंगलाक्षमः॥ निरीक्षमा
 णः स वासुद्विशामुहुराणीयदां॥७२॥ तद्वद्वृत्त्युद्धको हृदयं संस्थानुमुद्यतः॥ मृगे
 ण सुखं योऽपि दृष्टः काल इवापरः॥७३॥ मृग उवाच॥ व्याध पृच्छां ह्य ह्य तत्स
 त्तं वदस्व तत्त्वतः॥ आगतं मे मं हं भायते गता वा फल न्वव्या॥७४॥ लुब्धं क उवाच॥

वेभ्योऽप्युक्तं चार्थं कृत्वा वास्वं ममाग्रतः॥ द्वाभ्यां निर्वोदतस्त्वमभ्रदार्थं कृतनिश्चयः॥ ३१५॥ अगुडबन्धा
 अगुमेन्यद्विबोधेन दुनार्थस्त्वं विवर्षसि॥ तवाह गृह्णामि स्वापुदः पृथुतो ज्ञान॥ ३१६॥ ममसा
 मेषुभूतं निस्त्रादुशक्यते त्वया॥ मार्गे त्वामनुगच्छामि यावन्नोदयतरावः॥ ३१७॥ यादु उवान्न॥ यदिना
 व्यासि मे भूततः किं ते करोम्यहं॥ मृगो वदत्युतिज्ञो ते करोमि प्रत्यवावत्॥ ३१८॥ मित्राणि भेदयेद्य
 त्पुनः॥ यादीन्यश्रुदाख्यत॥ विरसे योरमेकुर्यात्तत्र भूतदं करोति तन्ना॥ ३१९॥ विस्वस्तं द्यातयेद्यस्तुयः
 सदा वचंचेत्परं तेषां यायेन लेया मिश्रदिनाया मि तेष्टं॥ ३२०॥ अथ किंच दुनोक्तं॥ पुनस्तत्र तुध
 का यदिनाम्यामि ते गहं भवेयं विदुवः कृमिः॥ ३२१॥ सन्नुष्टो व्याध इतुक्ते शरं संहृतं त्वं सिमदा॥ सन्नु
 रवानि वृष्यणि हि स्त्रालि गत्यमर्द्धनि॥ ३२२॥ शिवं शिवं तदव्याप्यनि॥ स्ततोऽं॥ मध्यतः॥ ह
 दिने कुर्वता बर्त्तामका मज्जागरः कृतः॥ ३२३॥ ततः साशवेरीक्षीणाः स्फुरितस्त्रयं मंडः॥ मुक्ते
 सोपातकैर्द्वौ रौले गन्धोद्याप्रभावतः॥ ३२४॥ मृगं पृच्छानुगच्छ शर्पं च॥ तवामा॥ सत्तुधकः॥ आया
 तिमममार्गेण पृष्टतो हरीणः स्वयं॥ ३२५॥ अटव्यां हवससे यत्तराह॥ रक्षयः सदा॥ दधोतन
 अतिनातं तेष्वेव प्रतियालितं॥ ३२६॥ एवो संज्ञावदो विणगति यास्यामि का मह॥ इति संचितय
 न्याधः स्वगृहं द्वारगागमत्॥ ३२७॥ प्रशांतं भागमो भूत्वा व्याधो हरीरेण॥ मन्ववीत्॥ अहो मग

मरुभागागच्छाकनिजातां॥८८॥ त्रियातिद्येत्वंनाद्ययद्रव्यं तद्द्रव्यमिति कथितेत्तु अत्र के
 नेति हरिगोनन्यवर्त्तते॥८९॥ अथाह तापुरावात्वा न तावदाद्यजाभ्यामि सत्यो कुरुष्व मेवान्वक्षा
 धातुस्तेन मे स्थिरा॥९०॥ येन मुक्तिर्भवत्याप्नुम मयि व्याधस तम प्रचुर मम मां संचत्स्व कुटुंबस्य
 जीवने॥९१॥ ततस्तमुक्तोक्तेन त्वुद्वेगोक्तेषां वदस्मृशर। तच्च द्विजाने संप्राप्तं ह्यशोषं विदुषस त्व
 र॥९२॥ दिव्यसूयधरो भूत्वा तदारुह्य दिवं यजे॥ हरिणा विललाया शशोक्तेन व्यग्रमानसा॥९३॥
 आगतां जलमपि त्रिधं भर्त्स्य दर्शने तात्पसा किं कार्य मद्यमेन। यद्गीवितं न त्वया विना॥९४॥
 हीनाम्बा घातिहीनायाः किं कार्यं जीवितेन मे। भर्त्स्यो केन हरिणी मृत्तलिंगसमीपतः॥९५॥
 दिव्यो देह धरा जाता दिव्यालंकारभूषिता। गता सो देवमार्गेण भर्त्स्यै रमनु गमिनी॥९६॥ उभ
 यो संगमो जाताः कैलासे मम सन्निधौ। एतस्मिन्नेव काले तु भार्या व्याधस्य गेह तः॥९७॥
 सुविश्रामा विनिःसृत्य भर्त्सारं विनया चिता। स्वागतं तव भो स्वाभिन्दद्गुह्यं तवा प्रमका वि
 त्॥९८॥ यदुक्तं जिनमित्येव सा सा अधी तमुवाच च॥ ईश्वर उवाच॥ तस्यो यवासः संजात आसि वे
 एव जिनस्य दा॥९९॥ भोजनं च कृतं तेन यथा इत्तं स्वभार्यया। धर्महीन निस्त्रादेन धर्माधर्म मजा
 नोती॥१०॥ अकामा जिनस्यो कोऽरिश्वाक रज्जो वरानने। मृतौ सौ कालयया तं गृहं तेषां कैकरे

जगत्त्रैलोक्यं गुंस्मादध्वः ॥ जलमुद्रायाणिभिः ॥ निर्दग्धं कश्मलं तस्य ज्वलत्वापुमिवाग्निना ॥ १२ ॥
 अस्मिन् हृत्वनं कुत्वा प्रयाताः सत्वरगाः ॥ शर्वं शेषरसी शालां शवं सोतं तिरामये ॥ १३ ॥ इच्छार उवाच ॥
 श्रीशुभानीयतं मुदः प्राप्नोषियम किं करैः ॥ यमदूतैर्नृपिमानया शुमुद्रा रधारिभिः ॥ १४ ॥ अत्रियतां यम
 सा निधेयं सत्त्वोत्पयम किं करः ॥ तावत्पिगो रक्तुमिदीयेयम किं करैः ॥ १५ ॥ नेष्यामि श्रुवसां निधये
 पुनः सैन्य हयं ॥ गोपौ स्ते हनुमदध्वः ॥ खड्गमुद्रयाणिभिः ॥ १६ ॥ प्रवृत्तं मन्वमलद्रुह मन्वेन्यजय
 मन्त्रिणं ॥ यमदूती स्ततो भग्नगणैः ॥ शूलैः सितो मरैः ॥ १७ ॥ छिन्न शीर्षं मुजारीणं कस्यादौ स्तु
 तौ ॥ अजरी कर्तुं हस्ते क्रोदमानाः ॥ सुदराणां ॥ १८ ॥ वाहियात्ति तिभायतः प्रयातो यमसन्निधात्स
 हस्तपवित्ताभमो विदुः सुबुधं मंत्र्यतां ॥ १९ ॥ निषादः सगणैर्नृपि तोयत्र देवो महेश्वरः ॥ २० ॥ मन्त्र
 सुदेवो नमसा योगे तां गतः ॥ २१ ॥ दिव्य देह धरे दिव्य कुंडलाभरणा न्वितः ॥ तस्मै दत्तं महेशो
 न विमानं सर्वकामिकं ॥ २२ ॥ दिव्य कृत्या समाकीर्णं नानारत्नो यशोभिः ॥ प्रहारजं जरा नरदृष्टा
 हतारं ॥ सुतद्वचः ॥ २३ ॥ धर्म रजः प्रजिज्जगुस्समुवाच कोटो विज्ञलः ॥ कस्माद्विबुधैः
 यातो निषादो न विज्ञातकः ॥ २४ ॥ केकतं ते न प्रिज्जगुस्स विवारय निरीक्ष्य तु स्तं संप्रयतस्य
 शो त्वाभ्युभा मुभ ॥ २५ ॥ विज्जगुसो धर्मराज्ञमित्युवाच ॥ विचक्षणे ॥ धर्मबुद्धिं न जानाति धर्माधर्मेन

सुकतर

विंदति॥११॥ तत्रातंसकथं नीतो निष्ठादृशि वसन्निधो॥ चित्रगुप्तवचः श्रुत्वा परंदुःखमवाप्तवा
 न्॥१॥ नालं करोमीह जंतुनां यायकमणा॥ गत्वा निवेदयिष्यामि त्रयो गं नृशिवाय तः॥१॥
 एवमुक्त्वा गतः॥ श्रीध्वं यत्रास्ते शंकरः स्वयं॥ दृष्ट्वा तदेव देशं स्तत्र मेतदुदीरयन्॥१॥ नमस्ते
 योनाथाय॥ सहास्रं सहस्रं सहस्रं कारका॥ कालकूटं विनाशाय काभतिदेतेनमः॥१॥ प्राण्य देवदेव
 शो नाशं प्राप्तो ह्यनेकसः॥ एवमुक्त्वा धर्मसाजोदउवत्प्राणाभक्तः॥१॥ वरणायेतु देवस्य ददमु
 द्रो न्यवेदयत्॥ अर्पितं दंडं मा लो क्य महे शो यममब्रवीत्॥१॥ केनावभाति तो धर्मं केनेतद्विपु
 लं कृतं॥ कुतो धि कारमुद्रां त्वं निवेदय॥ सिमपुरः॥१॥ यम उवाच॥ त्वद्गोपदेव देव शगत्वा
 यापि वृकारणात्॥ अदीक्षा किं कारस्मैर्वेद्या॥ तता शशक्तिमैरः॥१॥ जीवद्वातीति वादो सौ ज
 नः॥ अर्पितं हंसवः॥ धर्मो नो यार्जितं तेन निश्चितं यमशासनं॥१॥ अयोप्यस्तव देव शणो रा
 धि नो मोरजने॥ तेनाह मागतो देवत्पत्न्या मुद्रा वदामहं॥१॥ निभरस्त्वान्नि कं व्याधस्सर्वे ध
 र्मे न नि कृतः॥ धर्मिरात्रि बचश्रुत्वा वमाख्यते म्रारः॥१॥ ईश्वर उवाच॥ गत्वा एण मुद्रा दंडं चि
 त्तं॥ मुद्रा यमयिनः॥ पाणिष्वयोदु राचारा निगृह्यो स्ते स्म दस्त्वया॥१॥ व्याधेन तेन चान्कमा
 त्तं॥ तं किञ्चनं कृतं॥ ततो स्पृष्टा त क न व्यमागतश्चममा न्नैकं॥१॥ इत्याकर्षित्वो मुद्रा पृथीत्वा स्वयं

॥ वल्लभाभासत्वादिप्रकारप्रसाधितः ॥ १८ ॥ यद्वदामालुधविनाशवराज्जिद
 ॥ १९ ॥ भवतारव्यानाहृदिमेमहृदुतं ॥ २० ॥ यस्तुभक्त्याब्रूतमिदं कुतस्तद्व्याजि
 ॥ २१ ॥ फलतस्त्वमहोदेवव्रतस्यचविधिवदः ॥ २२ ॥ महोदेवउवाच ॥ फलानुनेकस्त्रयस्त्रयानि
 ॥ २३ ॥ शिवस्यैव व्रतं तस्याकुर्वीत अष्टान्वितः ॥ २४ ॥ अहंसासायसंकलौघान्नचयद्व्याद
 ॥ २५ ॥ अन्नस्यस्तदास्वीचरित्वमेक्षितभाषकः ॥ २६ ॥ शांतात्माक्रोधशरित्तस्मैदेवगुरुभक्तिमान्
 ॥ २७ ॥ जितेंद्रियोनिवृत्तश्चयोपेभ्योव्रतमान्वरेत् ॥ २८ ॥ अर्णवाद्यदिपुष्पक्षित्नीयतोत्तमवानपि। प्र
 ॥ नमंदरलंकाश्च श्रीशैलोलंबिष्ठाएव ॥ २९ ॥ चलन्निचैकदा सर्वे निश्चलं हि शिवव्रतं अतस्तस्य
 ॥ ३० ॥ वयोदशपादं स्नायामेकमुद्रुः ॥ ३१ ॥ निर्विघ्नमस्तु मे च भवत्प्रसादाज्जगत्पते। स्मर्य प्रदद्यत
 ॥ ३२ ॥ व्रतं ह्येतान् करिष्ये हं महाफलम् ॥ ३३ ॥ भवेणानेन गृहीध्यानि ग्रमभक्तिमान्नरः शिवरात्रि
 ॥ ३४ ॥ रजनीं श्रम्यां चैव स समाहितः ॥ ३५ ॥ गृहीध्यां वा स्मरन् स्त्वेवं नियमं वेद बिद्भिः ॥ शिवमिष्टानु
 ॥ रुदृष्ट्वा त्वां तां शशुचिरात् मवान् ॥ ३६ ॥ संकल्पे वं व्रतं कुर्यात्पूर्वे धुः प्रातरेव हि ततोद्ग
 ॥ श्ररमेभागे स्वगायत्र्या हुतोद्गः ॥ ३७ ॥ स्नानं कृत्वा तैः कुर्याद्गृहवाथ जलाशये।
 ॥ स्नात्वा मध्यदिने नद्यां कृत्वा तैः क्रियाः शुभाः ॥ ३८ ॥ ब्रूज-महेशसाधिपं हरवस्थ्या

प्रवेष्टिव। पचामृतं न क्षाययदं भस्माच्यत ॥४२॥ चंदनेनानुलेयाथ दधात्पृच्छास्युभयमिहितं नै
 वद्यामि विविचाणादीयान्दिदुसमन्त्रत ॥४३॥ षडनिराणमंत्रेणापूजयेत्परमेश्वरं मंत्रे योराणिके
 र्पियावत्यादसात्तज्जिह्वेत ॥४४॥ ग्रीवाद्यतिनम पादौ च्यवकायनमकीट उदरं भेरवायेति द्वाद
 दशं भवेन्नम ॥४५॥ नागयज्ञोपवीताय नमः कण्ठं च हृजयेत् ॥ इत्यराद्येति सूक्ष्मं नं सवोगस्वन्त्र
 यतो ॥४६॥ उभयासीहितं देवमध्यं द्यौः पूजयेच्छिवं मन्दिरं मालतीभिश्च तथा धुनूत्पुष्पकः ॥४७॥
 सिंदुबोरेशो कोऽथ मालेभिश्चायाटले । अर्कपुष्पे कर्दवे च शतपत्र्यातया मले ॥४८॥ अत्र ये च
 द्यौर्वितैः पुष्पे फले चैव ॥ वधस्तथा रुद्र ॥ यद्वचतु ईशयो दत्ता संमदञ्चन ॥४९॥ माघस्य कस्तूर
 नुष्यानिष्ठितैव चतुर्दशी तस्यां रात्रि समेच्छ शिवतत्रिस्समुद्भवा ॥५०॥ माघमासस्य शोयथा
 अथ माघमासस्य नवम्या ॥ कस्तूरं चतुर्दशी साध्य ॥ वरात्रि प्राक्कीर्तय ॥५१॥ कस्तूरं नक्षत्रमासस्य
 क्षपदे चतुर्दशी ॥ अवंगं चैव नक्षत्रयोग धरमदुर्लभ ॥ ५२॥ तस्यां सर्वबुद्धिं योगेन गौरि
 वसावर्पय ॥ तत्र गीते स्मृते पञ्चमानावादि त्रसगते ॥५३॥ पुराणशास्त्राच्चैवैतन्मंत्रं ॥ तत्रा
 दिभिः ॥ वामं चैव संहितः कुर्यादत्रैव जागरणं वर्त ॥५४॥ वरुदे अहरे द्यूजो विद्ये धर्मो यथा किनः

प्रहरे प्रहरे चैवाहोरात्रौ समाहित । नमः शिवाय सोमाय दद्यादित्यादि मंत्रतः ॥ ५५ ॥ मंत्रः ॥
नमः शिवाय सोमाय सर्वथाय च । शिवरात्रौ मया दत्तं गृह्णाण धर्मिणं प्रभो ॥ ५६ ॥ अथाकाश
भयं यो मातन्ध्यामक्षिणो नक्षत्रमालिनेतुभ्यं तां कर्ष्यं भवेत्स्तुतौ ॥ ५७ ॥ दुःखदायिदुःखोपशान्त
कृपावती प्रिया गृह्णाण धर्मो मुमाकाश शिवरात्रौ प्रसीद मे ॥ ५८ ॥ मया कृतान्य शेषाणि याव्यनिमुद
वदयामि चात्मानं त्वगतिः परमेश्वर ॥ ५९ ॥ इति मंत्रः ॥ जागरित्वा च रजनीं प्रभाते स्नानमाचरेत् प्र
दद्यात् शिवं मुदिश पद्मं नमो भोजयेत्कुम्भम् ॥ ६० ॥ अथ दद्यात् क्षिणं ते न्यो विंशतिं शास्त्रं विवर्जितं । या
मौक्तं विधानेन कल्पयित्वां धनैः ॥ ६१ ॥ एवं द्वादश वर्षाणि शिवरात्रिं समाम्चरेत् । आग
मात्माद्यमास उद्वादशै च मुयोषयेत् ॥ ६२ ॥ आदौ मार्गशिरः मासं दीयोन सर्वदिने यवागृह्णी
शिवशास्त्रं होत्राङ्गं च विशेषतः ॥ ६३ ॥ ग्रामं च यत्कामं कृत्वा गृहं गत्वा तयोधनान् । आचार्य

भाक्त्युक्तं च गृहीत्वा चरन् ॥ ६१ ॥ अगच्छ मे गुरुत्वं ह्यकृतकं यं गुरुकुलम् । आमज्यमिश्रितं नेत्रं
 प्रभाते विमले पुनः ॥ ६२ ॥ गृहीत्वैवैभयलिंगे तु स्थावरं जंगमं पुन । धृतो नाभ्युपयजनस्तु गंधैर्मिलितम् ॥
 देभिः ॥ ६३ ॥ मंत्रान्मतेन दिव्येन स्नाय्य चोद्धर्त्तनादिभिः ॥ ६४ ॥ स्नाय्य वेदादि कुंभानां स्नानं त्रैलोक्ये शतं नवा
 यं वा शता तद्वन्न स्नाय ॥ ६५ ॥ तले न च ॥ ६६ ॥ बंदनेन विलिप्य । थस्याखरं जंगमं तथा । शतयंत्रैर्ज
 तं युक्ते सर्वे यो ह्युत्पन्नके ॥ ६७ ॥ दीपान् दिव्यं च सर्वं यो लुप्रज्वाल्य स द्वा नां स्तथा ॥ नैवेद्यमभिभक्ष्य
 अक्षीरं खंडसमं उका ॥ ६८ ॥ गुरुवाञ्छैव अन्नं नाना विधं तथा ॥ निवेदयेन्न त्वेता नि
 गुरुदेवतयश्चित् ॥ ६९ ॥ दद्यात्ते तु गुरुं पूज्य कृत्वा मंडलकं मुभं । सुस्तक्ष्मं शिखरं त्वाणि । शय्यं सो
 यमराज्यं ॥ ७० ॥ दद्यात्तौ बलुगी दद्यात्पदिधानादि कं तरं । गंधाद्यैर्विधैः सर्वान्द्रव्यं । स्तत्र समागच्छन् ॥ ७१ ॥
 दक्षिणं भिक्षुं कुंभे स्थाप्य नैऋत्ये व प्रपूजयेत् । अथ वा दक्षिणामेव प्रदद्यात् । हृत्तन्मा चितः ॥ ७२ ॥
 त्वां तु भोजयेत्सर्वान्द्रव्यं तु तं च तया शिवेन । पश्चात्समापयेद्देव प्रीयतां मे मत्तेश्वरः ॥ ७३ ॥
 वा दायनं तत्सर्वं दानमस्ते । तेषु निस्सर्जयेत् । यस्मिन् च तत् । कृत्वा मुरवा मासीत तद्दिने ॥ ७४ ॥
 न्यान्न तं देहि मभ्याह्वानं यामवेत् । न्वत्सुगोम । वर्णा ॥ ७५ ॥ यतोऽसम्यक् द्वाका शितं ॥ ७६ ॥ अथ यथा परया

[illegible]

सव्यभाष्यतः ॥ ५॥ भीमसेन उवाच ॥ शितामह न शक्तोऽस्मिन् वारं करोमि किं ॥ अतोऽच्युतः कायूहि त्रै
 नेकमपि प्रभो ॥ १॥ व्यास उवाच ॥ अथ स्थेमिथुनस्य बाहुज्ज्वाह्येकादश ॥ भवेत् ॥ उपस्थमाशिरः प्रबन्धेन
 सेनोऽप्यजालवर्जिता ॥ १॥ स्त्रोनेवाचमने बेंववर्जं जित्वेदकं बुधा ॥ उद्यमुजीतं नैव बुधभा
 यथा भवेत् ॥ ८॥ उदयादुदयं यावत् वर्जं शित्वा जलबुधेन ॥ अथ यन्नेन तोयोऽप्यतिष्ठति नैव ॥ १॥
 ॥ अथ यन्नेन तोयोऽप्यतिष्ठति नैव ॥ अथ यन्नेन तोयोऽप्यतिष्ठति नैव ॥ अथ यन्नेन तोयोऽप्यतिष्ठति नैव ॥
 नैव मले द्वादश्यां स्त्रानमाचरेत् ॥ जालं स्ववर्णं दत्वा यद्वा स्त्रोऽप्योयथा विधे ॥ १॥ अथ जित्कर
 इत्यनुवृत्ता ॥ संहितो वरः ॥ एवं कते तु यत्पुण्यं भीमसेन शरणं सुतर ॥ १॥ संवत्सरस्य व्यास
 एकादश्यां भवन्तु ॥ तासां फलमवाप्नोवात्र मेनास्ति संशयः ॥ १॥ इति मांकोशवः ॥ द्वादश्यां
 कृष्णद्वारः ॥ अथ यत्र तस्य त्वत्पुण्यं तन्मे द्वादश्यां नार्दन ॥ १॥ एकादश्यां स्त्रोऽप्योयथा विधे ॥
 अतिं द्विषेऽप्यफलमाप्नोति यत्तद्वृत्तं ॥ १॥ सर्वतीर्थेषु बुधत्पुण्यं सवर्णं बुधभा
 सर्वतो मे बुधत्पुण्यं तदस्यां स्त्रोऽप्योयथा विधे ॥ १॥ संवत्सरस्य व्यासः ॥ संहितो वरः ॥
 उद्योऽपि तासां स्त्रोऽप्युत्तरेकादश्यां न संशयः ॥ १॥ धनधान्यप्रदा ॥ पुत्राशो गप्यस्तु वप्रदा ॥ इत्युक्तं

भरव्याचुन्वेति चेत्तत्पञ्चवीमिति ॥ ११ ॥ खमदूतामहाकाव्याः करालाः कृष्णत्रयिणः पदयशो धराशोका
स्पर्शो दाहको बराः ॥ १२ ॥ नक्षिद्योमि नरव्याहृन्वेकादश्यामुयोषणात्तथीतावरधराः सोम्याश्चक्र
स्तमन्तजम्बाराः ॥ १३ ॥ अन्तकालनयं त्यक्तं वै हस्तवै हस्तवपुरः ॥ १४ ॥ तत्सर्वप्रयत्नेन सोम्या मालावर्जि
ता ॥ १५ ॥ खमधेनुमथादत्वा सर्वपापैः प्रमुञ्चते स्फोटपुराण ॥ १६ ॥ तस्यां सशर्करा जलद ॥ १७ ॥ ज्येष्ठ
मासि नयः प्रश्रयो नृलोकैकादशी शुभा ॥ १८ ॥ तिर्जलं समुद्रोत्थं जलं कृत्वा तं शर्करा ॥ १९ ॥ प्रदाय विष्णु
रव्यभयसायत्रयं विवर्जिता ॥ २० ॥ विश्रुलोका भवन्ति ॥ २१ ॥ मोदते तैर्विष्णुसन्निधौ ॥ २२ ॥ इति निजलेका
दशी कथा ॥ ॥

